

Svar på ledamoten Mari Niemi-Saaris och ledamoten Sakari Rokkanens samt 44 andra ledamöters motion om åtgärder för att förbättra rekryteringen av socialarbetare inom barnskyddet

VD/10009/00.02.00.03/2014

MP/AH/AM/AY-J/LL/KW

Ledamoten Mari Niemi-Saari och Sakari Rokkanen samt 44 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

"Social- och hälsovårdsnämnden fick vid sitt möte den 10 november en utförlig rapport om nuläget för barnskyddet i Vanda. Av rapporten framgick det att barnskyddet som helhet var välorganiserat. Akuta kriser tas alltid om hand och barnskyddsanmälningar och behov av barnskydd utreds alltid inom de föreskrivna tidsfristerna.

De anställda och ledningen vid barnskyddet lyfte vid redogörelsen fram att den största utmaningen för en utveckling av verksamheten är en bristande tids- och personalresurs för att man ska kunna genomföra ett planerligt förändringsarbete och möta klienter utanför akuta krissituationer. Problemet bottnar framför allt i svårigheter med att rekrytera socialarbetare som uppfyller behörighetsvillkoren samt personalens stora omsättning. På grund av bestämmelserna kan en person som inte uppfyller behörighetsvillkoren anställas för högst ett år åt gången. Utbildningskvoterna för nya socialarbetare har också varit låga i förhållande till kommunernas behov.

Vi fullmäktigeledamöter som undertecknat denna motion vill att staden svarar på de strukturella och funktionella utmaningar som rör rekryteringen av socialarbetare till barnskyddet. Vi kräver följande åtgärder av staden för att man ska lyckas få varaktiga och kompetenta anställda:

- 1) Personalresursen inom barnskyddet definieras som årsverken i stället för antal befattningar. Detta skulle öka en flexibel användning av personalresursen och underlätta rekryteringen inom barnskyddet utan byråkratin i anslutning till befattningar och yrkesbenämningar. Genom definitionsändringen kunde man också frångå det långsamma förfarandet för tillstånd att besätta tjänster och befattningar.
- 2) Man utreder möjligheterna att effektivisera rekryteringen av socialarbetare för barnskyddet med ett separat rekryteringstillägg samt skapar möjligheter för anställda som är i slutskedet av sina studier i socialt arbete att få lön för den tid de skaffar sig sin behörighet.
- 3) Vanda stad framför ett initiativ till Helsingfors universitet, undervisningsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet om att i brådskande ordning utöka nybörjarplatserna inom socialarbetarutbildningen för att motsvara efterfrågan och för att inleda examensinriktad fortbildning och undantagsutbildning för socialarbetare.
- 4) IT-administrationen påskyndar anskaffningen av ändamålsenliga arbetsredskap för barnskyddet samt ibruktagning och utbildning för att därmed möjliggöra registrering i realtid i anslutning till klientträffar och minska mängden överlappande arbete. Ändamålsenliga och tidsenliga arbetsredskap ökar orken i arbetet och gör arbetsplatsen generellt sett mer attraktiv."

Stadsfullmäktige 17.11.2014

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Personalcentralen inom verksamhetsområdet för social och hälsovård samt IT-administrationens servicecentral konstaterar följande som svar på motionen:

Befattningar och årsverken

Årsverken och befattningar beskriver i praktiken innehållsmässigt samma element inom personalplaneringen. En befattning motsvarar ett årsverke. I praktiken har alla arbetsgivare sin egen praxis för att definiera personalstrukturen. I Vanda har informationen samlats i ett befattningsregister. Att känna till personalstrukturen är viktigt bland annat med tanke på personalplaneringen och budgeteringen av personalkostnaderna.

Inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård pågår i samarbete med personalcentralen ett arbete med att utveckla förfarandet för tillstånd att besätta tjänster och befattningar. I samband med personal- och ekonomiplaneringen kommer man genom särskilda förhandlingar om personalresurserna att fastställa vilka resurser av de lagstadgade uppgifterna inom serviceproduktionen som är nödvändiga. Denna nya förhandlingspraxis kunde eventuellt i fortsättningen ersätta förfarandet för tillstånd att besätta tjänster och befattningar vid ordinarie rekryteringar när det gäller kritiska resurser inom serviceproduktionen.

Lönesättning

Det landsomfattande problemet med tillgången på socialarbetare har varit aktuellt redan under flera årtionden. Kommunerna i huvudstadsregionen har kommit överens om att inte konkurrera med varandra genom lönesättningen, eftersom detta inte ökar tillgången på personal i området. I problemsituationer med anknytning till tillgången på personal kan dock enligt det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet betalas ett rekryteringstillägg till den uppgiftsrelaterade lönen till en person som rekryteras. Inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård har man vid behov använt sig av denna möjlighet också när det gäller socialarbetare. Social- och hälsovårdsväsendet har utrett hurdana löner barnskyddets socialarbetare har och till denna del kan man i Vanda lösa problemet på det lokala planet, dvs. höja lönenivån till den högsta i huvudstadsregionen, om man vill gå in för den lösningen.

Cheferna kan sporra de anställda till att ta examen i ämnen som är till nytta med tanke på arbetsuppgifterna och bevilja upp till fem hela dagar med lön per examen för deltagande i föreläsningar eller seminarier. De som inom familjeservicens socialarbete studerar till magister på eget initiativ kan å sin sida, avvikande från detta, utgående från resultatområdesdirektörens bedömning stödjas genom högst fem avlönade dagar per år. Kanske man borde överväga även andra incitament.

Det största problemet när det gäller tillgången på socialarbetare är ändå den otillräckliga tillgången på utbildning på universitetsnivå. Antalet nybörjarplatser är alldeles för litet i förhållande till det behov som finns. På det riksomfattande planet bestäms behörighetsvillkoren för socialarbetare av lagen och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. I Vanda har man slagit fast att när det i lagstiftningen ges riktlinjer för behörigheten, så ska just den behörighet som förutsätts i lagen följas. Vanda har således inte höjt behörighetsvillkoren på det lokala planet.

Ökat antal nybörjarplatser

Förslag om att öka antalet nybörjarplatser inom utbildningen i socialt arbete har under de senaste åren och årtiondena regelbundet framförts till universiteten. Biträdande stadsdirektörerna för social- och hälsovård i huvudstadsregionen och kompetenscentret inom det sociala området i huvudstadsregionen Socca har under de senaste åren verkat för denna sak. Man har också varit i kontakt med social- och hälsovårdsministeriet med anledning av detta, i syfte att man också på statligt håll och i samarbete mellan undervisningsmyndigheterna ska främja en utökning av utbildningen i socialt arbete.

Socca, Helsingfors universitets enhet för socialt arbete och kommunerna i huvudstadsregionen har, nu senast i februari 2015, tillsammans utarbetat ett ställningstagande till statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet om att utöka undervisningen i socialt arbete och stärka forskningen. I vädjan framförs att antalet nybörjarplatser i socialt arbete med det snaraste måste utökas så att det motsvarar arbetslivets behov och tryggar en ändamålsenlig resursering av den praktiska undervisningen och forskningen i socialt arbete.

Lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom socialvården/ RP 354/2014

Personaldirektörerna i de stora städerna framförde sin oro över arbetskraftens kompetens och tillgången på arbetskraft i kommunerna när det gäller socialvården. Personaldirektörerna har utarbetat ett ställningstagande till den regeringsproposition om förslag till lag om yrkesutbildade personer inom socialvården samt lag om ändring av lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården RP 354/2014 som för närvarande behandlas i riksdagen.

Lagpropositionen försvårar ytterligare rekryteringen av kompetenta och erfarna socialarbetare. Personaldirektörerna i de stora städerna förutsätter att den lagstiftning som bestämmer om yrkesutbildade personer inom socialvården behandlas som en helhet och att behörighetsvillkoren i den nuvarande lagen om behörighetsvillkor för yrkesutbildad personal inom socialvården tryggas i den nya lagstiftningen genom övergångsbestämmelser. Personaldirektörerna kräver också att socionomexamen (högre yrkesexamen) likställs med lagförslagens magisterexamen i socialt arbete som avläggs vid universitetet.

En ny verksamhetsmodell för uppgifterna i det sociala arbetet utgående från pilotprojekt om uppgiftsstrukturen

Bristen på socialarbetare i de stora städerna har konstaterats i hela landet. Social- och hälsovårdsministeriet har utfärdat en uppgiftsstrukturekommendation, med syftet att skapa klarhet i socialarbetarnas, socialhandledarnas och närvårdarnas arbetsfördelning utgående från den lag som gäller behörighetsvillkoren för personalen inom socialvården. I Vanda genomfördes år 2012 ett pilotprojekt inom vuxensocialarbetet enligt rekommendationen. Då granskades kompetensen hos olika yrkesgrupper inom det sociala arbetet i olika skeden av klientprocessen. I pilotprojektet gjordes uppgiftsdefinitioner både för socialarbetare och socialhandledare. På detta sätt har man kunnat förbättra tillgången på arbetskraft inom det sociala området.

Såväl de universitetsutbildade som de yrkeshögskoleutbildade har den kompetens som behövs inom det sociala fältet. I anslutning till pilotprojektet tog man i bruk uppgiften som specialsocialhandledare, vilken kan tas i bruk i de uppgifter, som inte kräver socialarbetarkompetens. Till denna uppgift kan bland annat väljas en arbetstagare med socionomutbildning utgående från högre yrkeshögskoleexamen (HYH). Denna verksamhetsmodell och uppgiftsstruktur har vidareanpassats vid planeringen av personalresurserna för hela verksamhetsområdet.

Praksis i huvudstadsregionen

Praksis som en del av Heikki Waris-institutet är Soccas, Helsingfors universitets och huvudstadsregionens kommuners gemensamma process för att utveckla klientarbetet, vilket utförs med hjälp av praktisk undervisning och praktikforskning. Målsättningen är att skapa en struktur som stärker det sociala arbetet i kommunerna och ökar kompetensen och faktaunderlaget.

I verksamheten inom Praksis ingår följande:

- Gemensamma verkstäder för praktisk undervisning samt praktikforskning utförd av studerande
- Öppna möten i lärande nätverk för yrkesutbildade, serviceanvändare, studerande, lärare och forskare
- Undervisning i praktiskt arbete för kommunernas socialarbetare under ledning av lärare.
- Stödgrupper för forskningen som verkar i kommunerna

Utöver universitetet och kommunerna är också olika organisationer och Metropolia Ammattikorkeakoulu med i Praksis.

De olika kommunernas aktörer inom Praksis representerar den egna kommunens vuxensocialarbete och barnskydd i ett gemensamt nätverk för hela huvudstadsregionen. Vid utvecklingen av Praksis kombineras forskning i och utveckling av det sociala arbetet och praktisk undervisning i socialt arbete, som genomförs i kommunerna. Målsättningen är också att de som studerar socialt arbete ska söka ordinarie anställning i huvudstadsregionens kommuner när de utexaminerats, eftersom de kunnat utföra den praktiska arbetsperiod som hör ihop med studierna i dessa kommuner.

Processen med tillstånd för att besätta tjänster och befattningar

Under 2015 kommer man i samband med personalplaneringsprocessen att bedöma vilka möjligheter det finns att utveckla processen med tillstånd för att besätta tjänster och befattningar.

Elektroniska arbetsredskap

De åtgärder som krävs kan delas upp i två olika åtgärdsförslag:

1. Ändamålsenliga arbetsredskap
2. Datasystem som stöder arbetet

Ändamålsenliga arbetsredskap

Under år 2014 har IT-administrationen släppt både anskaffningen av smarttelefoner och pekplattor fri. Verksamhetsområdena kan via anskaffningssystemet SAP beställa de apparater som passar bäst för den egna verksamheten, oberoende av operativsystem.

Datasystem som stöder arbetet

Finansieringen av datasystem sker via investeringsprogrammet. Beslut om innehållet i investeringsprogrammet fattas av styrningsgruppen för IT-administrationen, där det ingår en representant från varje verksamhetsområde. Verksamhetsområdena bereder sina önskemål till investeringsprogrammet (anskaffningar av datasystem som stöder arbetet och ökar effektiviteten) före utgången av maj varje vår.

IT-administrationen gör ett investeringsförslag utgående från verksamhetsområdenas förslag och anpassat till ramarna för ekonomin. Det slutgiltiga investeringsförslaget fattas i IT-administrationens styrningsgrupp i oktober.

Investeringsförslaget ska innehålla kalkyler över återbetalning, som kan påvisa att de är lönsamma investeringar.

Verksamhetsområdena har för IT-administrationen föredragit flera investeringar i datasystem av betydelse med avseende på dess effektivitet. Investeringsprogrammets ekonomiska ram för datasystem har dock varit ytterst stram redan under flera års tid och man har tvingats att gallra ordentligt bland förslagen.

När det gäller verksamhetsområdet för social- och hälsovård har det nuvarande investeringsprogrammet huvudsakligen möjliggjort endast lagstadgade ändringar i de existerande datasystemen och projektet Apotti.

Investeringsprogrammet för 2015 innehåller när det gäller verksamhetsområdet för social- och hälsovård följande investeringspunkter:

- Apotti – 1,6 milj.e
- Elektroniseringen av löneutbetalningen till personliga assistenter – 0,1 milj.e

År 2015 har IT-administrationen inga förutsättningar för att inom de ekonomiska ramarna genomföra den anskaffning av datasystem ledamöternas motion gäller.

Stadsstyrelsen 2.3.2015 § 19

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för social- och hälsovård:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge ledamoten Mari Niemi-Saari och ledamoten Sakari Rokkanen stadsstyrelsens svar i enlighet med det förslag som beretts av verksamhetsområdet för social- och hälsovård, personalcentralen och IT-administrationens servicecentral, och
- b) föreslå att stadsfullmäktige antecknar stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 20.4.2015 § 12

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information: familjeservicedirektören Maritta Pesonen, tfn 09 8392 3640
personalchef Anneli Hyvärinen, tfn 09 8392 3791
tf. arbetsmarknadschef Anne Manner, tfn 09 8392 5049
direktör för IT-administrationen Antti Ylä-Jarkko, tfn 09 8392 5049

Vanda

fornamn.efternamn(at)vantaa.fi